

Els Pirineus
de cap a cap

50 etapes

La Transpirinenca
(GR 11)

Textos: Marta Viladot
Fotografies: Daniel Calleja

Cossetània Edicions

• Col·lecció Khroma - 5 •

Els Pirineus de cap a cap

50 etapes

La Transpirinenca (GR 11)

Textos

MARTA VILADOT

Fotografies

DANIEL CALLEJA

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: febrer del 2010
Segona edició: novembre del 2013

© dels textos: Marta Viladot Santaló
© de les fotografies: Daniel Calleja Cadierno

© de l'edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 - 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Leitzaran Gràfikk

ISBN: 978-84-9034-186-5

DL T 1156-2013

Í dex

1. Cap de Creus -
el Port
de la Selva..... 18

2. El Port de la Selva -
Vilamaniscle 20

3. Vilamaniscle -
Requesens 22

4. Requesens -
la Vajol 24

5. La Vajol -
Albanyà 26

6. Albanyà - Sant
Aniol d'Aguja..... 28

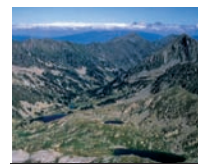
7. Sant Aniol
d'Aguja - Beget 30

8. Beget -
Setcases 32

9. Setcases -
Núria 34

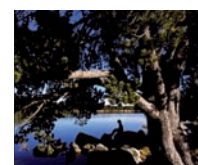
10. Núria -
Planoles 36

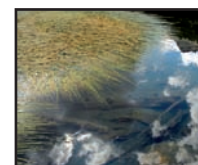
11. Planoles -
Puigcerdà..... 38

12. Puigcerdà -
refugi de Malniu 40

13. Refugi de Malniu -
refugi de l'Illa..... 42

14. Refugi de l'Illa -
Encamp..... 44

15. Encamp -
Arans 46

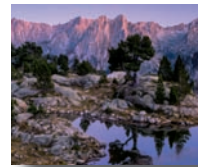

16. Arans - refugi de
Comapedrosa 48

22. La Guingueta
d'Àneu - Sant Maurici
(refugi
E. Mallafré).....60

28. Pont de Corones -
refugi d'Estós 72

17. Refugi de
Comapedrosa -
refugi de la Vall
Ferrera 50

23. Sant Maurici
(refugi E. Mallafré) -
refugi de
Colomers 62

29. Variant del
refugi Àngel Orús... 74

18. Pica d'Estats
(3.143 m)..... 52

24. Refugi de
Colomers -
refugi dera
Restanca 64

30. Posets
(3.375 m)..... 76

19. Refugi de la Vall
Ferrera - Tavascan... 54

25. Refugi dera
Restanca -
refugi de
Conangles..... 66

31. Refugi d'Estós -
refugi de Viadós..... 78

20. Tavascan -
Estaon..... 56

26. Refugi de
Conangles -
pont de Corones..... 68

32. Refugi de Viadós -
Parzán..... 80

21. Estaon -
la Guingueta
d'Àneu..... 58

27. Aneto
(3.404 m)..... 70

33. Parzán - refugi
de Pineta..... 82

34. Refugi de Pineta -
refugi de Góriz 84

40. Sallent de Gállego -
Candanchú 96

46. Hiriberri/
Villanueva de Aezkoa -
Auritz/Burguete 108

35. Mont Perdut
(3.355 m) 86

41. Candanchú -
Guarrinza 98

47. Auritz/Burguete -
port d'Urkiaga 110

36. Refugi de Góriz -
San Nicolás
de Bujaruelo 88

42. Guarrinza -
Zuriza 100

48. Port d'Urkiaga -
Elizondo 112

37. San Nicolás
de Bujaruelo -
refugi de
Bachimaña 90

43. Zuriza -
Izaba 102

49. Elizondo -
Bera 114

38. Refugi de
Bachimaña -
refugi de
Respomuso 92

44. Izaba -
Otsagabia 104

50. Bera -
cap Higer 116

39. Refugi de
Respomuso -
Sallent de Gállego... 94

45. Otsagabia -
Hiriberri/Villanueva
de Aezkoa 106

Pròleg a la segona edició

La Travessia Transpirinenca (GR 11) és un camí viu, que no roman immutable sinó que canvia amb el pas del temps, com també canvien aquells que hi van deixant la seva empremta en aquesta llarga caminada de mar a mar. Des que vam publicar aquest llibre, l'any 2010, la Transpirinenca ha patit algunes modificacions que hem recollit en aquesta nova edició perquè els futurs caminants les tinguin en compte.

Una de les principals novetats és l'obertura del nou refugi de Bachimaña, que ha escurçat els trams entre San Nicolás de Bujaruelo, el refugi de Respomuso i Sallent de Gállego perquè ja no obliga a baixar fins al balneari de Panticosa. També destaquem la consolidació del nou traçat del GR 11 al Pirineu de Navarra entre Otsagabia/Ochagavía i Auritz/Burguete. L'antic traçat s'ha deixat per al GR 12 o Sender d'Euskal Herria, i el GR 11 va ara

pel sud i travessa el poble d'Hiriberri/Villanueva de Aezkoa. Per tant, el GR 11 ja no passa per l'interior de la bellíssima Selva d'Irati ni per Orreaga/Roncesvalles, sinó que ara és més curt, més fàcil i amb més possibilitats d'allotjament, encara que potser no tan espectacular. I una altra novetat que presentem en aquesta nova edició és l'aproximació al refugi Àngel Orús seguint una variant del GR 11. Això s'ha fet per facilitar l'ascens al Posets per la via més senzilla.

De ben segur que el futur ens portarà nous canvis, com l'inici de les obres per construir un refugi a Llauset que donarà cobertura a la llarga etapa entre la boca sud del túnel de Viella i la vall de Benasc. Benvinguts siguin els canvis, perquè només canvia el que és viu. Com diu el poeta, el camí és fa caminant, i el que importa és que la Travessia Transpirinenca es mantingui i es vagi consolidant i reconeixent com un dels grans *trekkings* d'Europa i del món.

MARTA VILADOT SANTALÓ
DANIEL CALLEJA CADIerno

L'aventura a l'abast

La idea d'aventura s'associa sovint a països llunyans i destinacions exòtiques. Si algú ens diu que a l'estiu farà un viatge d'aventura, de seguida pensarem en deserts i selves, cims inabastables i ruïnes llegendàries. Díficilment veiem res d'extraordinari en el que trobem al costat de casa, i és que ja se sap que moltes vegades el que menys valorem és el que tenim més a prop. Gran error, perquè a ben poca distància ens espera una aventura única, un repte capaç d'il·lusionar tant el muntanyenc més experimentat com l'excursionista de cap de setmana que només pretengui fer un petit tast de la gran Travessa dels Pirineus.

Vuit-cents quilòmetres separen el far de Cap de Creus, a l'Alt Empordà, del far d'Higer, ja en terres basques. Travessarem una vall rere una altra, a l'ombra dels gegants de la serralada, i quan les forces ens fallin, descansarem sota les estrelles, en refugis acollidors o en pobles que pregonen amb orgull que allà s'hi pot escoltar el silenci. Moltes petjades després d'haver deixat enrere la Mediterrània ens rebran les aigües de l'Atlàntic. I llavors tindrem clar que la recompensa no era només el blau del mar que ara tornem a veure, sinó el de tots els estanys que hem trobat pel camí, el verd dels boscos d'Irati o el blanc de les poques neus perpètuas que queden als Pirineus. Imatges inesborrables del que es pot convertir, sense viatjar gaire lluny, en l'aventura de la nostra vida.

Informació pràctica

Aquesta guia segueix en línies generals el recorregut del GR 11, el sender de Gran Recorregut que recorre la serralada pel seu vessant meridional. Incorpora, però, algunes modificacions i novetats, com l'al·licient d'aprofitar el traçat de la Transpirinenca per proposar l'ascens a quatre colossos de la serralada que trobem en

la ruta. D'est a oest són la pica d'Estats, l'Aneto, el Posets o Punta Llardana i el Mont Perdut.

Els altres grans senders que recorren els Pirineus de la mar Mediterrània a la Cantàbrica són el GR 10, que passa pel vessant nord, i l'Alta Ruta Pirinenca, més coneguda per les seves sigles en francès, HRP, que segueix el camí més elevat possible.

Dificultat

La Travessia Transpirinenca no té cap dificultat tècnica, i és un repte assolible per a qualsevol persona mínimament acostumada a la muntanya. Hem de tenir clar, però, que són etapes llargues, d'una mitjana de sis hores de caminada al dia, i amb uns desnivells considerables. És habitual pujar mil metres de bon matí per haver-los de baixar després a la tarda.

Per facilitar l'ús d'aquesta guia hem dividit les etapes en fàcils, mitjanes i difícils, amb el benentès que les etapes considerades difícils no ho són perquè presentin complicacions tècniques, sinó per la seva llargada, desnivell, o perquè hi podem trobar geleres o passos més exposats que en les etapes considerades fàcils o mitjanes. Per aquesta mateixa raó, hem qualificat de difícils les ascensions als quatre cims que proposem. Pels itineraris que suggerim, cap d'ells presenta dificultats tècniques significatives, però és evident que pujar a l'Aneto és complicat si es compara, per exemple, amb la primera etapa de la Transpirinenca, del Cap de Creus al Port de la Selva.

En cada tram dels cinquanta en què hem dividit la Transpirinenca s'hi inclou un petit mapa per situar-hi les fites principals, però aquest croquis no pot substituir lògicament l'ús d'una bona cartografia i també, si en podem disposar, d'un receptor GPS. Trobarem la ruta marcada amb les tradicionals marques blanques

A dalt, el Mont Perdut vist des del cim del Posets.

A la pàgina anterior, el coll d'Ordino, en l'etapa andorrana entre Encamp i Arans.

i vermelles dels senders de gran recorregut, però hi ha zones on els senyals escassegen, o moments en què la boira o una tempesta ens poden fer males passades.

També hem de tenir en compte que el traçat del GR pot patir alguna modificació i, per tant, convé posar-se al dia consultant la informació dels comitès de senders de les federacions de muntanya i excursionisme. Aquests canvis es fan per diversos motius, per exemple, perquè el GR creua una propietat privada o perquè amb el temps passa a haver-hi un excés de pistes asfaltades en el

recorregut. Un dels canvis més recents en el GR 11 s'ha produït a Navarra, entre les etapes d'Otsagabia i Auritz/Burgete.

Durada, època i sentit de la travessa

Hi ha muntanyencs que caminen de pressa i altres que prefeixen agafar-s'ho amb calma. Per a algunes persones, serà possible cobrir la Transpirinenca en uns 35-40 dies. Altres, en canvi, necessitaran les 45 o 46 etapes en què s'ha dividit habitualment. Nosaltres apostem per un número rodó, el 50, que ens permet

intentar l'ascens a l'Aneto, el Posets, el Mont Perdut i la pica d'Estats, i disposar d'un parell de dies més tranquils, que ens serveixin de coixí si tenim qualsevol imprevist. Òbviament, el fet que moltes etapes acabin en pobles ben comunicats permet que l'excursionista que ho desitgi pugui fer travesses parcials entre dos punts del recorregut.

L'època de l'any més recomanada són els mesos de juliol i agost, quan els dies són més llargs i hi ha menys possibilitats de trobar-hi geleres. Hem d'anar alerta, però, perquè a l'estiu són habituals les tempestes elèctriques a la tarda. Per tant, el millor que podem fer és començar a caminar ben aviat al matí perquè a primera hora de la tarda ja hàgim arribat al final d'etapa.

Pel que fa al sentit de la travessa, considerem que el millor és fer-la d'est a oest. És a dir, començar al Cap de Creus i acabar al cap Higer. D'aquesta manera caminarem en el mateix sentit del sol i no el tindrem de cara durant el matí, quan farem el gruix de la caminada del dia. És incòmode caminar tantes hores enlluernats pel sol. A més, gairebé cada dia haurem de fer la bugada, i una bona manera d'eixugar la roba és portar-la penjada de la motxilla. Més raó encara per tenir el sol a l'esquena.

La motxilla

Per caminar més o menys còmodament en una travessa tan llarga es recomana portar una càrrega que suposi un deu per cent aproximadament del nostre pes. Segur que al final acabem anant una mica més carregats, sempre passa, però de tota manera hem de ser molt meticulosos a l'hora de fer la motxilla. Una travessa tan extensa i de tantes hores al dia no és el mateix que una ruta de cap de setmana. La motxilla i el calçat seran en gran part els responsables de l'èxit o el fracàs de la nostra aventura. Si fem la travessa a l'estiu, aquest és l'equip que considerem indispensable, i n'hauríem de tenir prou amb una motxilla d'uns quaranta litres de capacitat:

- Dues o tres mudes de roba interior, mitjons i samarretes tècniques fàcils d'eixugar (i una de cotó si ens resulta més còmoda per dormir).

- Un parell de pantalons de muntanya amb unes malles interiors per si fa més fred, que també ens poden servir per dormir.

Els Encantats sobre l'estany de Sant Maurici, símbol del Parc Nacional.

Pica d'Estats (3.143 m)

GUIA PRÀCTICA

Temps: 5 h i 15 min (ascens).

Desnivell: 1.203 m des del refugi de la Vall Ferrera.

Dificultat: Difícil (molt llarg i fatigós; alguna grimpada).

Allotjament: Refugi de la Vall Ferrera (tel. 669 532 513 i 973 624 378); Casa Besolí, Àreu (tel. 973 624 415).

Aigua: Millor portar-ne.

A dalt: cabana de Boet, al Parc Natural de l'Alt Pirineu.

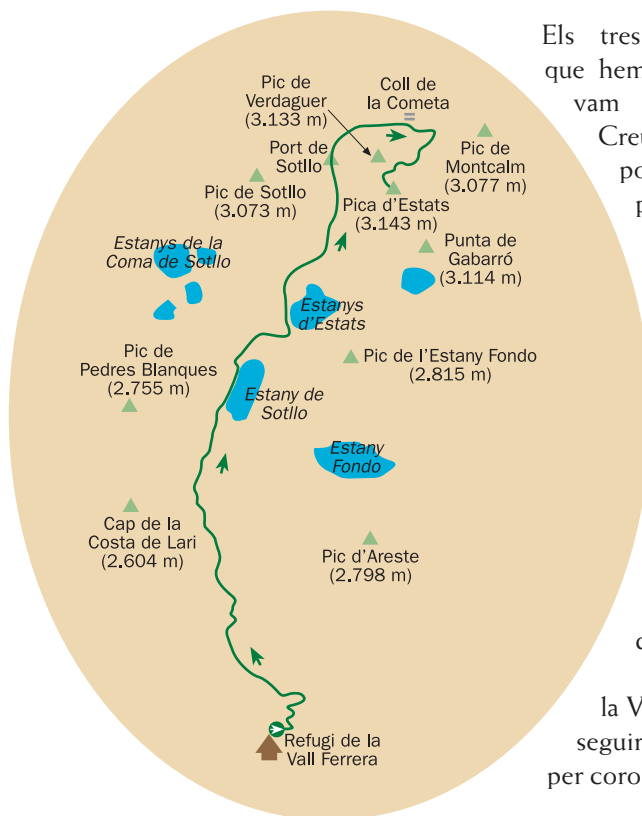
A la pàgina següent: el perfil inconfusible de la pica d'Estats des del bosc de Tudela.

regut comença al darrere de la font del refugi. De seguida trobarem una bifurcació. El camí principal és el que porta a la Pica per la ruta habitual; el de la dreta va a l'estany d'Areste. Voregem el serrat d'Areste i aproximadament una hora després d'haver sortit del refugi arribarem a la capçalera de la vall. Les vistes són cada vegada més impressionants. Després de creuar una zona de bosc, hem de baixar cap al fons del barranc de Sotllo. Aquí tindrem un pas una mica més difícil, perquè la roca és molt reliscosa. Travessem els plans de Sotllo, i el camí torna a pujar fins al collet amb vistes a l'estany de Sotllo, que deixarem a la dreta. En aquest punt ja tenim la Pica al davant amb tota la seva magnificència. El següent estany serà el d'Estats, al qual arribem unes dues hores i mitja després d'haver sortit del refugi. També el deixem a la dreta i ens disposem a afrontar el pendent pronunciat i fatigós que ens portarà al port de Sotllo, ja a 2.893 metres, que està situat entre el pic de Sotllo i el pic de Verdaguer. Des del port, hem de baixar pel costat francès en direcció a l'estany de la Cometa d'Estats. En aquest tram, és fàcil trobar-hi gel a primeres hores del matí. Sense necessitat d'arribar a l'estany de la Cometa d'Estats, el sender gira a la dreta i comença a agafar altura cap al coll de Riufred. Abans d'arribar-hi, tornem a tornar a la dreta per dirigir-nos al coll que hi ha entre el pic de Verdaguer i la pica d'Estats. Ja només ens queda cobrir un tram curt de cresta abans d'assolir el nostre objectiu.

El cim és un mirador espectacular de totes les muntanyes que ens envolten. Cap a l'est, ens farem una idea del camí que hem fet fins ara. Però encara és més impactant mirar a l'oest i veure el que tenim pel davant.

Els tres-cents quilòmetres que hem acumulat des que vam sortir del cap de Creus potser ens han posat prou en forma per intentar l'ascens a la pica d'Estats, cim mític de l'excursionisme a Catalunya. Això ens obligarà a fer una aturada d'un dia en la Transpirinenca. Més endavant farem altres parèntesis optatius per pujar les màximes altures dels Pirineus.

Des del refugi de la Vall Ferrera (1.940 m) seguirem la via clàssica per coronar la Pica. El recor-

La Guingueta d'Àneu - Sant Maurici (refugi E. Mallafré)

Distància: 16 km.

Temps: 5 h.

Perfil: La Guingueta d'Àneu (945 m), Estaís (1.400 m), Espot (1.320 m), refugi Ernest Mallafré (1.950 m).

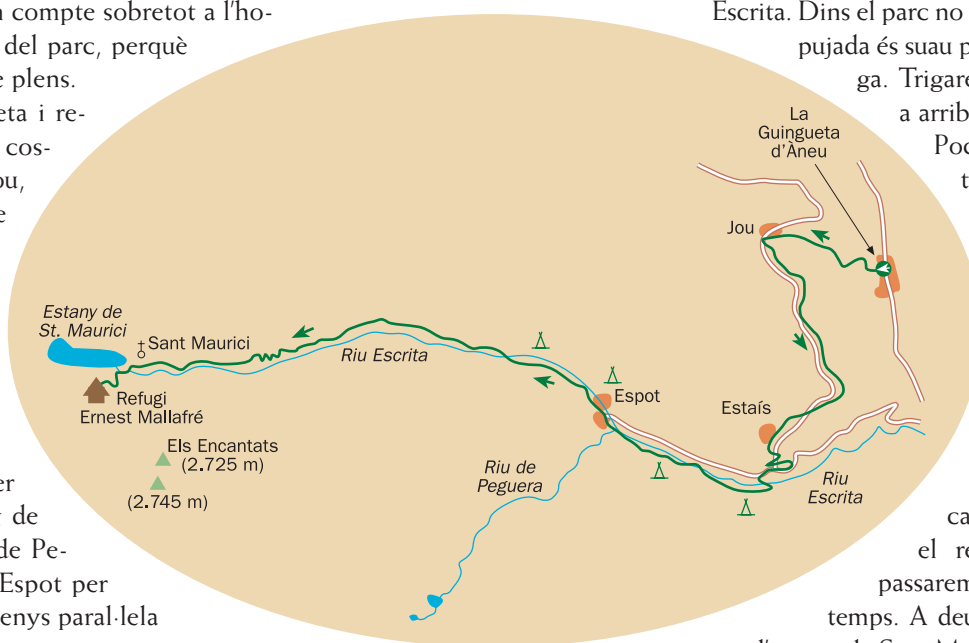
Dificultat: Fàcil-mitjana.

Allotjament: Refugi Ernest Mallafré (tel. 973 250 118 i 973 641 681).

Aigua: Sense problemes.

En aquesta etapa entrarem al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Poc es pot dir de nou sobre un dels indrets més coneguts i fotografiats dels Pirineus. La bellesa d'aquesta zona és indubtable, però, després de la tranquil·litat que ha marcat fins ara el nostre viatge, aquestes muntanyes ens semblaran plenes d'excursionistes. Convé tenir-ho en compte sobretot a l'hora de reservar als refugis del parc, perquè acostumen a estar sempre plens.

Sortim de la Guingueta i remuntem per un sender costerut fins al poblet de Jou, on veurem l'església de Sant Pere. Seguim per la carretera durant 2,7 km fins que, de manera força confusa, enllacem amb l'antic camí que anava de Jou a Estaís. Més endavant haurem de tornar a la carretera per passar prop del càmping de la Mola. Creuem el riu de Peguera i continuen fins a Espot per una pista que va més o menys paral·lela al curs de l'aigua.

A dalt: embassament de la Torrassa, a la Guingueta d'Àneu.

A la pàgina següent: els Encantats des del refugi d'Amitges.

Arribem a Espot unes dues hores i quart després d'haver sortit de la Guingueta. Som a la meitat de l'etapa i, per tant, és un bon moment per fer un descans. Podem proveir-nos de menjar i d'aigua a la font que trobarem pel camí. Espot és un poble que ha crescut molt amb el turisme, i té dos nuclis ben diferenciats, el nou i l'antic, on trobarem el pont medieval sobre el riu Escrita i l'església de Santa Llogaia.

A Espot el GR 11 entronca amb una de les seves variants més conegudes, el GR 11-20, que va fins al Pont de Suert passant pel sud del Parc Nacional i per la vall de Boí. Nosaltres seguim per la ruta principal, que es dirigeix cap a l'estany de Sant Maurici per la vall del riu

Escrita. Dins el parc no veurem marques del GR. La pujada és suau però es pot fer una mica llarga. Triguem unes dues hores i mitja a arribar al refugi Ernest Mallafré.

Poc abans passarem per l'ermita de Sant Maurici, on hi ha un aixopluc i una font. Un rètol ens explica la coneguda llegenda dels dos caçadors que van quedar convertits en pedra. Van voler ser els primers d'anar a buscar isards i es van saltar la missa dominical. Són els famosos Encantats, que s'aixequen sobre el refugi Ernest Mallafré, on passarem la nit. Convé reservar amb temps. A deu minuts de camí trobarem l'estany de Sant Maurici.

